

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор” по докторска програма „Политология”, Професионално направление 3.3. Политически науки

автор на дисертационния труд:

Дора Ярославова Стойнова - докторант в катедра „Политология”, Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски”

Тема: “Радикализация и дерадикализация на чуждестранните бойци от Ислямска държава (2013 – 2019 г.)”

Научен ръководител: проф. д.п.н Татяна Дронзина

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Представеният за защита дисертационен труд е посветен на несъмнено значим проблем, какъвто е процесът по радикализация и дерадикализация. Множеството случаи на атентати в различни европейски държави предопределят интереса към темата както от страна на теоретичите, така и от страна на политиците. В този смисъл теоретизирането за тези две явления е от определящо значение за изработване на стратегии в борбата с тероризма.

Научната област, в която се ситуира дисертационният труд е в сферата на политическите науки и националната и международната сигурност, което предопределя неговия мултидисциплинарен характер. Направен е опит за цялостен анализ на разглежданата тема, който се основава на частични научни достижения на други автори по части от разглежданата материя, както и на придобитите от докторанта знания и информация в процеса на неговата работа.

Дисертантът разглежда недостатъчно добре изследвана в българската и в международната литература материя, и в този смисъл представеният за защита дисертационен труд запълва една съществена празнина в изследванията на процесите на радикализация и по какъв начин те биха могли да бъдат надлежно класифицирани и систематизирани чрез определен поведенчески модел с цел улесняване на процесите на дерадикализация.

2. Обща оценка на достойнствата на дисертационния труд.

Дисертационният труд, с обем 159 страници, се състои от увод, изложение в пет глави, включващо и методологията на изследването, заключение и списък с използвана литература и източници. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи. Списъкът с използваните литературни източници се състои от заглавия на

монографии и статии на български и английски език, както и документални източници.

Изследването има за **основна цел** да се даде отговор на въпроса кои са основните фактори, които определят процеса на дерадикализация и по какъв начин те биха могли да бъдат надлежно класифицирани и систематизирани.

Основната изследователска хипотеза, а именно, че двата процеса – дерадикализация и радикализация се намират в постоянна зависимост помежду си и че вторият е невъзможно да протече, ако не се наблюдава първият, и допълнителната хипотеза, че за да се постигне достатъчна степен на ефективност при процеса на дерадикализация е необходимо този процес да бъде разгледан в научното поле от гледна точка на своята поетапност, са посочени ясно в увода и логиката на изследването дава възможност да се постигнат поставените цели и задачи.

Съдържанието на всяка от главите е подробно изложено в отделни параграфи.

Във втора глава е направен преглед на научните модели, представящи процеса на радикализация, която ясно очертава рамката, в която докторантът поставя своите акценти. В тази глава е и основният принос на докторанта, който предлага и собствен модел на процеса на радикализация.

В трета глава убедително са представени явленията дерадикализация и деангажиране. През ориентира на това двуединство добре е очертан прехода към конкретния казус с Ислямска държава, която е обект на четвърта глава.

Петта глава е своеобразно продължение като тема и анализ на изследваните проблеми във четвърта глава. В нея е представено и емпирично изследване върху случаи на радикализирани лица от България, базирано върху протоколи и решения от съдебни заседания.

Положително следва да бъде оценен добросъвестния научен анализ на докторанта и добрата литературна осведоменост. Стилът на изложение е издържан, текстът на дисертационният труд коректно ограничава авторовите изводи и анализи от използваните текстове на други автори.

Посочената по-горе изворова и изследователска база представляват добра основа за разрешаване на поставените изследователски задачи.

3. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Публикациите свързани с дисертационния труд са 4. Те отразяват съществени части от изследването и отразяват получените научни резултати, каквито са изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

3. Оценка за автореферата

Авторефератът отразява основните положения и научните приноси на дисертационния труд. Направен е съгласно изискванията на ЗРАСРБ.

3. Критични бележки и препоръки

Наред с всичко положително към така представеното дисертационно изследване могат да бъдат отправени и някои препоръки с оглед подобряване работата на докторанта в бъдещата му изследователска дейност.

При едно бъдещо публикуване на своето изследване докторантът би могъл да потърси баланс между отделните части на изследването – глава първа е 36 стр., глава втора е 30 стр, а глава трета е едва 6 стр. В този смисъл може по-убедително да надгради втора глава, като използва изследванията си върху дерадикализацията, направени в трета глава. Считам, че дисертацията би спечелила, ако четвърта и пета глава бяха групирани заедно, като по този начин изследването щеше да изглежда много по-компактно, но все пак тази препоръка касае структурирането на изследването, а това е въпрос на авторски избор.

Също така трудът определено би спечелил, ако след всяка глава се открият основните изводи в контекста на връзката им със заключението на труда.

Казаното в никакъв случай не намалява стойността на изследването. Препоръките ми са свързани главно с неоспоримите възможности за извършване на изследователска работа от страна на г-жа Дора Стойнова. Във връзка с това препоръчвам на докторанта да продължи своята научноизследователска работа.

4. Мотивирано предложение.

1. Представеният за защита дисертационен труд има характера на завършено научно изследване. Получените научни резултати имат приносен характер, което ми дава основание да считам, че дисертационния труд отговаря на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение.

2. Предвид на гореизложеното с пълна убеденост изразявам положителна оценка на дисертационния труд на Дора Стойнова, докторант към Философски факултет, Катедра „Политология”, Докторска програма по „Политология” и препоръчвам да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

20.04.2024 г.

Рецензент:

/доц. д-р Ралица Жекова/